

FAKULTET ZA FIZIČKU KULTURU SVEUČILIŠTA U ZAGREBU U DOMOVINSKOM RATU

Za dom - u boj!

Ponedjeljak, 25. siječnja 1991. godine. Osvanuo je predivan zimski sunčan dan. Nas dvojica profesora Fakulteta za fizičku kulturu Branimir Kuleš i ja Josip Marić polazimo osobnim automobilom na put u Osijek, na izvršavanje svoje radne obveze, održavanje ispita iz predmeta judo i hrvanje sa studentima iz Slavonije i Baranje, koji su upisali studij fizičke kulture uz rad.

Prolazimo Đakovo i nailazimo na kolonu vojnih transporterata s tenkovima koja se kreće u pravcu Osijeka. Ogorčeni smo i bijesni. Pretičemo kolonu. Videći zagrebačku registraciju "srdačno" nas pozdravljaju. Iz kulturnih razloga mi uzvraćamo "još srdačnije" služeći se njihovim rječnikom, da nas bolje razumiju. Po izrazu njihovih "radosnih" lica shvatili smo da je razmjena uspjela. Ta kako ne bi, pa to je "naša" armija. Vraćamo se istog dana doma i na radiju slušamo u 15,00 sati protest osječkih radnika zbog ulaska tenkova u grad Osijek. Shvatili smo da se približava nesreća, da je hrvatski narod u opasnosti i da za ono najgore moramo biti spremni. Telefonom, istog dana, pitam tadašnjeg tajnika HDZ-a Juru Ivančića što nam je činiti, kako do oružja. Odgovor je bio "Bit ćeš obaviješten na vrijeme".

Dr. Branimir Kuleš organizira studentske grupe koje su pod njegovim nadzorom vježbale borilačke sportove. Isto tako, radi na tjelesnoj pripremi studenata, a naročito na razvoju izdržljivosti. U srijedu, 20. ožujka 1991. godine, na poziv za upis dragovoljaca u našu studentsku postrojbu prijavio se 81 student, među kojima je bilo i pet naših hrabrih studentica.

Ponukan sam i pišem ovaj članak da se ne zaboravi povijest. Fakultet za fizičku kulturu prvi je i jedini na Zagrebačkom sveučilištu organizirao dragovoljačku jedinicu za obranu naše domovine, na što smo osobito ponosni.

Tijekom naših priprema, počeo je i srpski teror ubojstvom hrvatskog policajca Josipa Jovića, početkom travnja mjeseca na Plitvicama.

Predložio sam uključivanje naše studentske postrojbe u Mjesnu zajednicu "Đuro Šimunić" na Jarunu, ali to nije bilo moguće. Mjesna zajednica organizira samo obranu naselja, a nije bilo niti oružja. Istodobno

je i prof. Kuleš zajedno s ing. Željkom Feitlom iz Karlovca dogovorio školovanje i naoružavanje naše postrojbe u školskom Centru MUP-a Hrvatske.

Početak rujna mjeseca 1991. godine ponovno je organiziran skup na kojem je sudjelovalo 88 dragovoljaca. Od tog broja, osmorica su pripadnici Pravnog, Saobraćajnog, Šumarskog i Građevinskog fakulteta, a četrdeset je novopridošlih. Pretpostavljamo da je četrdesetak studenata uključeno u obranu svojih zavičaja, te se stoga nisu pojavili.

Prof. Branimir Kuleš i ing. Željko Feitl, na sastanku s ministrom Željkom Tomljenovićem i Mladenom Markačom, odredili su početak obučavanja i imena postrojbi. Postrojba iz Karlovca koju je sačinjavalo oko stotinu dragovoljaca, dobila je ratno ime TRN, a naša MIG.

Nekoliko dana kasnije dobili smo pozive za mobilizaciju, a u srijedu, 13. rujna, započeli smo s obukom pod imenom specijalne postrojbe MIG. Hrvatska je u to vrijeme bila još uvijek pod okupacijom JNA, nije imala svoju legalnu vojsku i dragovoljci su se stoga javljali u Hrvatsku policiju, iz koje se formirala i razvila Hrvatska vojska.

Tijekom učenja i treninga obje postrojbe pokazale su visoki moral i spremnost da se odmah uključe u ratne akcije. Kao kroz igru, prolazili smo 15-kilometarske marševe s punom ratnom spremom, naučili baratati različitim oružjem i taktiku ratovanja. Spontano smo se natjecali s našim prijateljima iz postrojbe TRN, s pjesmom se vraćali u vojarnu, s ratnim poklikom: Za dom - u boj, bez obzira na vremenske prilike. Jednom rječju, ponašali smo se kao pravi i gordi hrvatski vojnici.

U nekoliko navrata posjetili su nas i članovi našeg vrhovništva MUP-a Hrvatske i Fakulteta za fizičku kulturu i rektor Sveučilišta u Zagrebu.

A onda, bivša JNA i srpski teroristi započeli su s razaranjem Karlovca. Karlovčani su se uključili u obranu svog grada. S nevjericom i gnjevom slušamo što se tamo događa. Pala je i prva žrtva postrojbe TRN. Nema više zamjenika zapovjednika, simpatičnog, spretnog i već iskusnog ratnika Đonija.

Uključujemo se u prve ratne zadatke - blokada Borongajske vojarne. Dobro smo utvrdili naše položaje i spremni smo za njihov proboj. Motrimo budno na njih danju i noću. Noći su neugodne, vlažne i hladne. Ali, nismo sami. Ljudi iz susjedstva nisu htjeli napustiti svoje kućice, unatoč uperenim tenkovskim cijevima. Sugrađanke nam donose veste i deke. I oni su domoljubi na svoj način. Prije svitanja i odlaska na posao donose nam vruću kavu. Ni lica im nismo upamtili u tom mraku. Divni su to ljudi. Svi smo zajedno. Rat se ne može izgubiti.

Noć je, nastalo je komešanje oko žice vojarne. Stroga je zapovijed ne pucati! Momci kod nogometnog igrališta pripremaju mitraljez i tromblonske mine. Osjeća se velika napetost. Opasnost visi u zraku. Samo jedan pucanj i nastat će pakao. Iz mračnih uličica iz pravca vojarne netko dovodi četiri uplašena golobradca. Pobjegli su iz vojarne, samo šute. Netko im reče: "Ne bojte se mladići, danas ćete svojim kućama". Čovjek koji ih je dočekao, odlazi s njima u Mjesnu zajednicu ili Crveni križ. Šalju ih kućama, ne pitajući ih za nacionalnost ili vjeru.

Naša je postrojba bila podijeljena u tri voda, svaki 28-30 ljudi. Zapovjednikom postrojbe imenovan je prof. dr. Branimir Kuleš, njegovim zamjenikom zapovjednik I. voda prof. dr. Josip Marić, zapovjednikom II. voda prof. Josip Grašovec i zapovjednikom III. voda prof. Stevo Pavković-Šolman.

Svaki vod dežurao je po 12 sati, a zapovjednici su svakih nekoliko sati obilazili dežurne postrojbe i dežurali zajedno sa studentima. U obilaženju postrojbi imali smo ratne sreće. Neiskusni "teritorijalci" postavili su na pogrešno mjesto protutenkovsku minu. Vozilom smo prošli tik pored mine, a drugi put ostala je između kotača.

Vatreno krštenje studentske sportske čete

Nedjelja, 6. ili 13. listopada 1991. godine, lijep sunčan dan, očekujemo smjenu. Još ujutro pustili smo dio studenata da odnesu rublje na pranje i običu svoje. Dugo nisu bili doma. Umjesto smjene dolazi naš zapovjednik aktivnog sastava specijalne policije Vladimir Faber. "Gospodo, hitno skupite postrojbu, kreće se u akciju". Nitko ni ne misli na objed. Dobijamo ratne komplete, zavoje, prvu pomoć. Krećemo kamionima prema Pokuplju - Velika Buna. Cilj - osvajanje vojarne.

Čekamo noć. Stiže vodič iz sela i krećemo cestom uz brijeg, prema vojarni. Znaju da smo tu. Iz

pravca vojarne mitraljeska paljba. Negdje tamo visoko lete nekakve svjetleće formacije. Pa to su mitraljeski meci tik iznad kukuruza na vrhu brijega! Sve smo im bliži. Krećemo se pognuti, i odjednom prasak, granata nedaleko od nas, u njivi. Bacamo se u jarak, s obje strane ceste, pun kopriva. Ne peče. I vodič je s nama, šaptom će: "Ovo je vaš položaj". Netko poluglasno prestrašeno govori; "Ovi nas vode u smrt". Zapovjed. Krećemo puzeći i pretrčavajući između napada, u pravcu dviju kuća ispred nas. U zaklonu smo, svi na broju, hvala Bogu. Ni pola sata ove ratne rapsodije, a već smo se prilagodili. Tipično za sportaše - situacijski trening - nitko se više ne plaši. Naša je zadaća kontrolirati i braniti cestu prema selu u slučaju njihovog proboja iz vojarne sa sjeverne strane.

Gledam na sat, 22,00. Zatišje, čovjek zadužen za "uhićenja", naš Rašo, dovodi jednog mladića. Rašo već u tome ima iskustva. Mladić je iz obližnjeg sela, ide kući. U košulji je kratkih rukava i drhti od hladnoće. Netko mu daje vestu.

Nedugo zatim, Rašo dovodi još jednog mladića. Pitam ga tko je, a on odgovara Teo. Prilazi bliže. Pitam prvog mladića: "Poznajesh ga?". "Da" reče on. Pitam: "Pa kako se zove?". "Darko" reče on. Obraćam se "uhićenom". "Što lažeš da si Teo?". "Ne lažem, ja sam Teo, iz teritorijalne obrane." Puštamo obojicu. Nedugo zatim, naš zapovjednik govori preko megafona onima u vojarni: "Opkoljeni ste, predajte se i omogućit ćemo vam miran i siguran odlazak". Iz vojarne, kulturnan odgovor na

balkanski način, popraćen mitraljeskim rafalima i minobacačima. Iz motorole glas našeg zapovjednika: "A sad, malo glazbe!". Uraganska paljba iz svih raspoloživih oružja po vojarni. Na poziv našeg zapovjednika ne odgovaraju. Uplašili su se. Opet glas iz motorole: "Pojačaj glazbu!". Ti vraga, kakva glazba! Grmi, sijeva, detonacije sa svih strana. Nakon petnaestak minuta, zatišje. Prošla je ponoć. Držimo ih u napetosti i neizvjesnosti. Jugovojska nam šalje svjetleće "boriče". Jedan je na dvadesetak metara iznad nas. Braća Krešo i Berislav te Rašo, kopaju rovove na strništu. Ne sviđa nam se naša pozicija. Kuće su bez podruma. Kolega Branko i ja pronalazimo bolje zaklone i betonski podrum u slučaju napada avijacije. Pred zoru i tijekom prijepodneva ponavljamo "glazbu". Oko podneva detonacije i zviždanje metaka unutar vojarnje. Pogodili smo im priručno skladište municije. Konačno, predaju se. Radujemo se pobjedi. Kod njih ima nekoliko mrtvih, a mi jednog ranjenog policajca.

Opuštamo se na toplom jesenskom suncu. Branko i ja igramo se s dva psića na travnjaku. Odjednom se na nebu pojaviše dva MIG-a. Čini se, mitraljirat će nas. Bacamo se u zaklon. Detonacija. Dovraga, što su pogodili? Dvije kuće u selu. Poginuo je jedan naš borac. Ipak, skor je 2:7 u našu korist, a

zarobljeni su jugovojaci i velika količina naoružanja i streljiva. Spušta se sumrak, dobivamo zapovjed da se okupimo kod Mjesne zajednice (nogometno igralište) i vratimo u našu vojarnu. Nažalost, nema našeg kamiona. Ukrali ga. Avioni i dalje prijeteći nadlijeću i raketiraju negdje oko rijeke Kupe. Tražimo drugi kamion. U bazi "narodno" veselje, smijeh: ha, ha, ha - policiji ukrali kamion!!! Povlačimo se u hrastovu šumu i čekamo. Napokon, dolazi po nas kamion. Mrak je prekrpio pokupski kraj, a mi se s zadovoljstvom pobjednika vraćamo u vojarnu.

Nemamo izbora - slijedimo put

Kraj 1990. agresija na Sloveniju, što li će donijeti 1991? Rat je na pomolu. Dekan prof. dr. Boris Volčanšek nudi MUP-u RH spremnost Fakulteta u obrani Domovine.

Dr. Stjepan Jerković preuzeo je, odlaskom dr. Josipa Marića, zapovjedništvo nad Civilnom zaštitom i organizirao obranu Fakulteta. Predstojnik Zavoda za sport, dr. Zlatko Šimenc, početkom agresije na Hrvatsku vratio se iz Palerma, iako je tamo dobio

povoljan angažman. Uključuje se u formiranje Sportske čete u okviru Saveza za fizičku kulturu grada Zagreba. Tu je i tek nedavno operiran prof. dr. Milan Blašković. "Dečki, ja vam ne mogu trčati, ali mogu voziti hranu iz kuhinje na bojišnicu." Dr. Nataša Viskiće-Štalec nabavlja za svoj rodni kraj 2 snajpera iz Amerike, organizira u inozemstvo slanje propagandnog materijala o strahotama rata u Hrvatskoj i sa studentima organizira istovar humanitarnih konvoja. Mr. Toni Soršak, bivši asistent iz predmeta Hrvanje na Fakultetu za fizičku kulturu, državljani Kanade, dolazi u svoj rodni Zagreb sa sanitetskom pomoći. Po Europi traži uređaj za noćno gađanje za postrojbu i sam se nudi da krene na Pakračku bojišnicu. Nema mr. Gorana Žufara, ne dolazi na posao. Pa gdje je? "Topnik" gađa srboavione na bojišnici kod Sunje.

Odmah početkom agresije na Hrvatsku Zagrebački sportski savez organizira zajedno s Kriznim štabom grada Zagreba Sportski odred na čelu sa zapovjednikom bojničkom Mladenom Fijemberom. Sportski odred okuplja veliki broj sportskih djelatnika i vrhunskih sportaša. Vrlo zamjetna aktivnost djelatnika Fakulteta za fizičku kulturu bila je u okviru ovog Sportskog odreda.

Prof. dr. Dragan Milanović organizira i provodi specijalne programe tjelesne pripreme hrvatske vojske, zajedno s našim asistentima i pripravnicima mr Željkom Hraskim, mr Borisom Neljakom, Goranom Lekom, Nenadom Mareličem, Valentinom Barišićem i studentima Željkom Lukendom i Igorom Jukićem. Programi se realiziraju u dva centra sa specijalnom postrojbom zagrebačkog Sportskog odreda i s većim brojem postrojbi hrvatske vojske koje s terena dolaze na specijalne pripreme za brzo podizanje tjelesne sposobnosti.

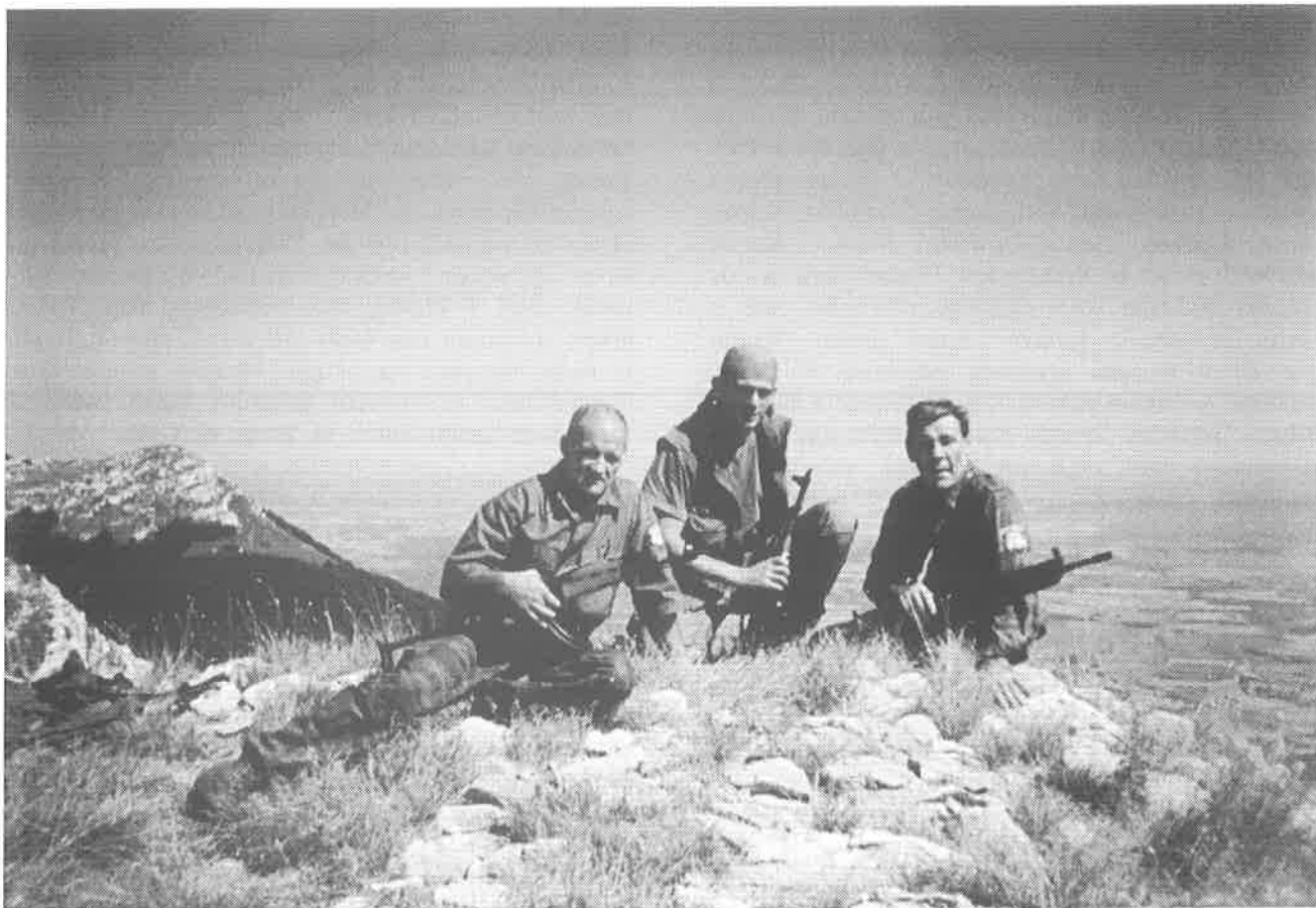
Gotovo svi članovi Sportskog odreda prije odlaska na pokupsko bojište na Fakultetu za fizičku kulturu prolaze program tjelesne pripreme.

Djelatnici ovog Fakulteta također sudjeluju u pripremama studenata Zagrebačkog Sveučilišta. Ove pripreme se provode na Sportskim terenima Mladosti, a cilj im je pripremiti što veći broj studenata za obranu grada Zagreba i za eventualno uključenje u postrojbu hrvatske vojske.

Početkom studenog 1991. pripadnici MIG-a kreću na novi ratni zadatak u Karlovac. Nervozni smo. Kasnimo 36 sati. Vjerojatno nedostatak transportera. Nitko ne ide kući. Noćili smo na Fakultetu, u dvorani za hrvanje. Krećemo kada se spusti noć. Dekan Fakulteta naručuje u studentskom domu "Stjepan Radić" ručak za cijelu postrojbu. Spušta se noć, dolaze kamioni. Provjeravamo postrojbu,

ukrcavamo se i krećemo put Karlovca. Vozimo pod plavim ratnim svjetlima. Branko i ja smo u kampanjoli. Branko prilagođava vožnju da nas kamioni bez upaljenih svjetala mogu pratiti. Sve izgleda nekako nestvarno, mračno i prijeteće. Autocesta bez automobila izgleda sumorno i turobno, kao da se i ne može oporaviti od beskrajnih kolona jugosoldateske koje su još neki dan ovim putem napuštale Hrvatsku. Iz daljine dopire potmula grmljavina topova i raketa. Vandali-opančari, razaraju jedan od najstarijih i najljepših gradova Hrvatske - Karlovac, grad koji je preživio najezde Turaka, njemačku okupaciju.

Ulazimo u grad, mračan, sablastan. Naš kolega policajac daje nam uputstva kako da dođemo do Turnja. Stigli smo. Mrak kao u rogu. Nebom prelijeću skupine svjetlećih projektila. Eksplozije podalje od nas, pa zatim novi val. Iz tame izranja nasmješena Željкова faca, zapovjednika postrojbe TRN. Prijateljski stisak ruku. "Bog dečki, stigli ste" tiho će on. "Neka dečki stanu uza zid kuće s lijeve strane, nas trojica idemo u štab." Krećemo u Dugu Resu. Opet vožnja bez svjetala i strepnja od projektila. Stižemo uz već poznatu "muziku". U mraku, ispred neke zgrade, naziremo nekoliko ljudi i tračak svjetla na ulazu. To je štab obrane Duga Resa. Javljamo se, dodjeljuju nas kao pojačanje 3. bataljuna 110. brigade. Naša je zadaća blokiranje saobraćajnice vojarne "Logorište" Belajske Poljice i spajanje s našim snagama iz Zastinja. Ponoć je. Smještamo se u predvorje kina. Pod okriljem noći krećemo oko 4 ujutro preko rijeke Mrežnice. Na kraju sela (čini mi se Varoš), prema Belajskim Poljicama postavljamo osiguranje. Braća Garić, Rašo, Milan, Stanko, Karmen s ramenskim bacačima i zoljama sprečavaju prodor neprijateljskih tenkova u Dugu Resu. Dan prije našeg dolaska, u jutarnjim satima, tenkovi su iznenada provalili iz vojarne "Logorište", ušli u Belajske Poljice, razorili kuće i poubijali ljude. Dan kasnije pokušalo se stegnuti obruč oko neprijatelja i uništiti tenkove. Na cijeloj su se bojišnici vodile teške borbe u kojima su osim tenkova i pješadije na neprijateljskoj strani sudjelovali i avijacija, artiljerija svih kalibara i višecjevni bacači raketa. Tenkovi su se probili u pravcu Banjsko selo - Leskovac i nastavili s razaranjem i ubijanjem pučanstva do kasnih večernjih sati. Nakon što je pristigla pomoć iz Zagreba, ubojice su se tijekom noći prebacile preko rijeke Korane. Noćili smo u šumi i u prijepodnevnim satima s nekoliko ljudi preostalih od 3. bataljuna krenuli u čišćenje sela i vojarne "Logorište". Odmah iza našeg tenka, Branko i ja prvi smo ušli u vojarnu u kojoj je ostalo mnogo ratnog materijala. Dragec, Krešo, Milan, Stevo, Rašo, Krešimir, Neno i još neki naši momci uspjeli su upaliti motore novih kamiona i zajedno s našim borcima natovariti automatske puške, zolje, puškomitraljeze, snajpere. Neki su kamioni bili već

prije natovareni različitim materijalom. Naša je postrojba izvukla iz opasne zone 5 novih kamiona s oružjem i sanitetskim materijalom, 1 BOV, 1 maljutku i pomogla drugima da izvuku nekoliko kamiona s oružjem. Iako je dosta toga bilo minirano, moglo se izvući dosta ratne tehnike i materijalnih dobara.

Zadaća je izvršena, spriječeno je presijecanje saobraćajnice Rijeka - Zagreb. Zadržana je linija obrane Hrvatske na rijeci Korani, spriječen gubitak područja između rijeke Korane i Mrežnice, a neprijatelju su naneseni veliki gubici - uništeno je ili zarobljeno 16 tenkova, oborena su 3 aviona, ubijen je i ranjen veći broj vojnika.

Vraćamo se s ratnim plijenom, s mislima na ubijene civile i razorena i zapaljena sela. Nema izbora, dalje slijedimo put koji smo izabrali - obrana naše Domovine i stare dileme. Jesmo li mogli učiniti još više, još bolje.

Početkom prosinca 1991. godine postrojba kreće na novi zadatak. Gotovo svi smo na okupu, pod ratnom spremom. Stanko je otišao doma, braniti Hercegovinu, a Milan, Bero i Saša u profesionalce. Krećemo s tri transporterata za Osijek. U Bjelovaru mijenja se zapovjed, ide se u Pakrac, u to vrijeme drugi grad

po veličini razaranja iza Vukovara. Prolazimo kroz sela Kapo di Mađore, Ploštine, Veliki Obrijež u kojima se nalazi hrvatska vojska, zatim neka porušena sela i tu smo - Prekopakra. "Vikend" broj 1233 od 10. 01. 1992. godine u feljtonu "Rat u Hrvatskoj - Sportaši brane Pakrac" piše: "Po mnogo čemu pakračko bojište je posebno. U prvim linijama obrane, dakle u izravnoj borbi s četnicima nalaze se policijske snage, uglavnom iz Bjelovara, Koprivnice, Križevaca, Čazme...U pozadini promet regulira i red čuva Hrvatska vojska. U takvo je okruženje stiglo pedesetak sudenata Fakulteta za fizičku kulturu Zagrebačkog sveučilišta, koji čine sportsku četvu rezervnog sastava policije. S njima su stigli i njihovi profesori. Ova je četa svoje vatreno krštenje prošla na Logorištu u Dugoj Resi, te pri borbama oko kasarne Velika Buna kod Velike Gorice i drugdje. Uz nekoliko minobacačkih granata koje su im četnici poslali kao "dobrodošlicu", Zagrepčani su se vrlo brzo uključili u aktivnu obranu Pakraca - grada kojeg četnici nešteditice tuku minobacačima, topovima, mitraljezima, snajperima... Kako je opasno ovo mjesto, posvjedočilo je i nekoliko - srećom lakših - ranjenika koji su pristigli u ambulantu... Ipak, ovih je dana sve aktivnija obrana Pakraca potisnula četnike dublje u Papuk, odakle su počeli i bezglavi neorganizirani bijegovi njihovih trupa..."

Naši policajci rutinski sklanjaju kamione i ljude u zaklone još nerazrušenih kuća i obrazlažu plan prebacivanja iz Prekopakre, preko rijeke Pakre u Pakrac. Na najistureniji punkt prema selu Kusionje raspoređena je grupa s mitraljezom, od dva hrvača (Damir i Tvrtko) i tri nogometaša (Gaga, Pipo i Kruno). Druga grupa, Štef, Šurba, Šendulica, Veljko, Siniša, Karmen, Gec i profesori Stevo i Krešo, raspoređena je u Prekopakru. Jasno nam je da nećemo djelovati kao cjelovita postrojba, već u okviru izgrađenog sustava obrane grada. "Kretat ćete se u manjim grupama od kuće do kuće, paralelno s rijekom Pakrom sve do ravnice s mostom. Brisane prostore između kuća morate pretrčavati maksimalno brzo. Ako vas primjete, neće štedjeti municiju", reče jedan od mladića.

Taman sam natovario na leđa 56 godina života, ranac s ratnim materijalom, zolju, tromblonske mine i dva rapa municije, izračunao da je to oko 70% mojih 64 kg tjelesne težine i pomislio kako s time svime skupa neću biti baš osobito brz, kad me iz misli prene glas istog mladića: "Vi ćete s nama, idemo na isto mjesto". Ulazimo u izrešetani kombi sa šiber vratima. Sa strane su metalne ploče koje štite do visine grudiju. Mladi kolega za volanom reče: "Držite se!" i započinje vrtoglava vožnja - "ruski rulet". Slalom, čas lijevo čas desno, izbjegavamo

četničke mitraljeske rafale. Jurimo nizbrdicom na most, doslovce ga prelječemo i ulazimo na sigurno, u zaklon nebodera, pred štab obrane. Tu su već naš zapovjednik Faber i zapovjednik Bjelovarskih specijalaca. Sa zebnjom gledam na pustu Prekopakru, slušam povremene mitraljeske rafale i fijukanje snajperskih zrna. Prokleti bili, gađaju naše dečke! Hvata se sumrak, evo ih! Prva četvorka, prebacuju se preko pruge - mitraljezac Barba, Branko, "general" Šegi i Zlatko, trče prema zaklonu. Zatim grupa studenata raštrkano juri prema mostu. Hvala ti Bože, svi smo na okupu. Mračno je i hladno. Temperatura se spustila dobaro ispod nule. U razorenom gradu nema ni struje ni vode.

Gazimo po ruševinama i staklu. Noćit ćemo u podrumu Gradske banke. Postavljamo noćne straže. Noću se puca bez upozorenja na sve što se kreće. Ujutro su momci raspoređeni po punktovima. Dražen, Hinko, Ivan i Dario - škola; Visoki-Siniša, Zlatko, Ture, Grža i Siniša - policijska postaja; Joža, Renato, Damir, Bubi, Mario i Marijan - neboder; Šegi, Krešo, Rašo, Neno, Barba i Štaba - interventni vod; Dobroslav, Štuka, Miroslav, Cogan i Andrej sa zapovjednikom punkta Jambrekom, studentom strojarstva - neboder; Tomo, Alen, Edi i Daniel - kod našeg kolege iz Pakraca prof. Damira, i Branko i ja u štab - bivše skladište Robne kuće. Tijekom

dana obilazimo punktove kako bi se upoznali s terenom i obranom grada. I opet neprospavana noć, naši su kreveti u predvorju štaba ispred ambulante, neprekidno se kreću ljudi, dopremaju ranjenici. Uključeni smo na punkt kod Damira. Četnici su izuzetno jako napali grad iz svih oružja. Jedna granata pala je ispred skladišta, izrešetala vrata te moj i Brankov krevet. I ovaj put smo imali sreće, no nažalost, ranjen je Daniel. Nekoliko dana na stotine projektila padalo je na grad, a onda je zavlдалo zatišje.

U posjet nam je stigao zapovjednik Vlado s našim kolegama dekanom, prof. dr. Borisom Volčanšekom, predstojnikom Zavoda za sport, doc. dr. Zlatkom Šimencom i doc. dr. Stjepanom Jerkovićem. Njihove supruge napekle su kolača. Donijeli su svašta - sokova, cigareta, voća i mnogo pisama podrške naših djevojaka, srednjoškolki i studentica. Bili smo ugodno iznenađeni. Darove smo ravnomjerno rasporedili po punktovima. Bez obzira na razaranje, smrt, ranjavanja, osjećala se blagdanska atmosfera. Približavao se Božić. Svakodnevno su pristizali paketi s kolačima, pismima i crtežima djece iz različitih mjesta i škola. Dirljivo. Nekoliko dana prije Božića proširila se vijest da će Srbi izvršiti zračni desant.

Radovali smo se takvoj borbi. Konačno da vidimo i prave "junačine". Vidjeli smo na TV-u na raznim skupovima one nakičene ordenjem od vrata do pojasa, pa i ispod pojasa, one iz JNA sa modernim teškim oruđima na kopnu, u zraku i na moru, one bradate okružene mnogobrojnim minskim poljima i dobro naoružane oružjem i streljivom JNA, tzv. goloruki srpski narod koji iz daljine nemilosrdno razara svoju Domovinu. Da vidimo i prave pristigle iz zemlje "koja se ne meša u probleme druge zemlje". Ali ništa od toga. Počelo je silovitim pucanjem i granatiranjem. Jeka s brda Kalvarije i Papuka koju su proizvodele teške strojnice sličila je proljetanju mlaznih aviona. Samo jedna avionska bomba "krmača" pala je i zabila se duboko u asfalt ispred punkta interventnog voda, ali nije eksplodirala, a onda je i nama bilo dosta. Dopremljeno je dovoljno streljiva, krećemo u odlučujuću bitku.

Izveli smo silovit napad. Preplašen silinom našeg napada, tijekom noći, neprijatelj je napustio svoje položaje u Ulici 43. divizije, sela Kusonje i Buče, tako da je hrvatska vojska ušla u ta sela bez teškoća. Cijena osvajanja jakih četničkih uporišta i potpunog oslobađanja Pakraca za nas je bila velika - poginulo je sedam, a ranjeno 13 hrvatskih boraca.

Raduje me u toj tuži, što smo se kući vratili s cijelom postrojbom i samo jednim ranjenim studentom. Izgubili smo jedan transporter, ali smo dobili jednog mladog irskog setera. Višemjesečna kontinuirana tjelesna i psihološka priprema, očito, puno nam je pomogla. Iako je ovo bio rat u uvjetima tipične gradske gerile (iščekivanje, patroliranje, pretres terena), akumulirana kondicija pokazala se učinkovitom u ratnim operacijama. Visoki Siniša upetljao se u konop od minskog polja, grupa je bila u opasnosti. Staloženo i mirno otpetljao je konop, a da ih pri tom nije pogodio četnički metak. Grupa iz interventnog voda Šegi, Krešo, Rašo, Barb, Alen, izvlačila je pod kišom metaka ranjene i mrtve. Puzanje, munjevite reakcije, skok, kolut lijevom ili pad u stranu značile su život. Jožina i Jambreškova grupa evakuirana je za 1-2 minute kroz prozor zgrade, nakon što su pogodeni granatom prije eksplozije priručnog skladišta municije. Draženova grupa, u školi, koja je često bila pod udarom četničkih granata nije "prolupala". Grupa dvojice profesora Steve i Krešimira, pa grupa iz Pilane, koja je napadala na selo Kusonje s najbliže točke prema četničkom uporištu hladnokrvno je organizirala napad i istodobno izvlačila mrtvog vojnika i ranjenog bolničara.

Zadaća je uspješno izvršena. Dan uoči Badnjaka, oko 23 sata, vraćamo se na zbornu mjesto, odakle smo prije dvadesetak dana i krenuli. Dečki se nešto došaptavaju. Znali smo da im je neodoljiva želja ispaliti rafal u zrak. Branko i ja smo im objašnjavali kako to ne bi trebalo učiniti. Prema zakonu gravitacije taj metak mora pasti negdje, ako se puca koso u zrak prema rijeci Savi, on će pasti na nenapučen dio grada, na livadu ili u rijeku. Ušli smo u zgradu, kad se razliježe rafalna paljba. Osvrnem se i vidim našu momci gađaju koso u zrak prema rijeci Savi. Pa, zar im nismo kazali da ne pucaju? A onda trk i razlaz prije nego što stignu na uviđaj predstavnici zakona. Sutra u 10 sati ponovno na zbornu mjesto.

Profesori i studenti - ponos Domovine

Tijekom 1992. godine došlo je do preformiranja naše postrojbe. Studenti rodом iz Herceg - Bosne otišli su braniti svoje domove, desetak ih je prešlo u aktivnu službu, jedan dio je diplomirao, a jedan, sada već manji dio, zajedno s Čarlijevom grupom, otišao je u pričuvni sastav specijalne policije. Naša je zadaća da čuvamo u ratu stečene pozicije i prema potrebi sudjelujemo s aktivnim sastavom u akcijama koje planira Vrhovništvo naše Države s ciljem uspostavljanja pravnog poretka i normalizacije stanja u nekim dijelovima naše Domovine

Fakultet za fizičku kulturu Sveučilišta u Zagrebu ponosi se svojim profesorima i studentima i njihovom udjelom u oslobađanju od velikosrpske diktature. Nažalost, još nemamo potpune podatke koliko ih je poginulo i ranjeno tijekom rata, a niti imena svih onih koji su ponijeli ogroman teret odgovornosti zapovjedanja i vođenja ratnih operacija. Znamo da su tu svetu i tešku dužnost obnašali general - bojnici mr. Josip Lucić, nekadašnji asistent iz predmeta Judo na Fakultetu za fizičku kulturu Sveučilišta u Zagrebu, general - bojnici Mladen Markač, prof., brigadir Zdravko Andabak, prof., pukovnici Stjepan Kolarić-Cibrek, prof., Ante Ljubičić, prof., Robert Strelec, prof., Dragan Fijačko, Marko Radić i još mnogo drugih časnika i dočasnika Hrvatske vojske i policije. Članovi naše postrojbe, studenti Stanko Sopta i Krešo Garić vratili su se u svoju rodnu Herceg-Bosnu gdje su zapovjednici hrvatskih postrojbi u Mostaru i Vitezu.

Uskoro će treća godišnjica formiranja naše studentske postrojbe, a zvukovi rata još uvijek odjekuju u našoj Domovini.

Prof. dr. JOSIP MARIĆ